

D ů v o d y: Výměrem z 8. ledna 1930 zamítlo min. soc. péče stížnost Josefa P. do výměru zem. úřadu pro péči o vál. poškozence v Praze z 2. října 1929, jímž jeho přihláška o důchod invalidní byla odmítnuta pro opožděnost, a potvrdil výměr ten z těchto důvodů: Podle § 28 bodu 1 zák. č. 142/20, resp. zák. č. 39/22 měl býti přihlášen nárok do jednoho roku po vyhlášení tohoto zák., nejpozději však podle zák. č. 310/21 do 31. prosince 1921, podle okolností (vl. nař. č. 346/20) do 15. března 1923. Přihláška byla podána teprve dne 17. dubna 1929, tedy po projití zákonné lhůty přihlašovací, pročež nárok na důchod promlčením zanikl.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí podané uvážil nss takto:

Žal. úřad vyslovil v nař. rozhodnutí, že st-lova přihláška o důchod invalidní nebyla podána ve lhůtě stanovené 1. odst. § 28 zák. č. 142/20, resp. zákony a nařízeními tuto lhůtu prodlouživšími, a že proto nárok st-lův na důchod promlčením zanikl. Stížnost namítá, že přihláška byla podána včas ve lhůtě 2. odst. § 28 cit. zák., jež v daném případě platí, ježto událost nárok zakládající vznikla po vyhlášení tohoto zákona, a že nárok byl uplatněn do roka od vzniku události. Za tuto událost pokládá stížnost internování st-le v ústavu choromyslných, to jest moment jeho úplné a trvalé nezpůsobilosti k práci.

Nss neshledal stížnost důvodnou již proto, že zákon nikde vznik nároku na důchod invalidní nečiní závislým na úplné a trvalé nezpůsobilosti k práci (arg. §§ 7 a 8 zák. č. 142/20). Nárok ten zakládá i nezpůsobilost částečná.

V daném případě bylo již v řízení správním tvrzeno, že se st-l vrátil z vojenské služby trdnomyslný a že následky této choroby ve válce utrpěné stále se stupňovaly, a i stížnost sama uvádí, že st-l onemocněl za světové války těžce následkem výbuchu granátu a otřesu nervů a že od té doby byl ihned a také po návratu z války stále stihán vidinami, jenže představy ty nebyly takového rázu, aby byl st-l naprosto nezpůsobilý k výdělku. Uznává tedy sama stížnost, že určitá nezpůsobilost byla tu hned po návratu st-le ze služby válečné, tedy již před 16. březnem 1920. Ale pak bylo povinností st-le, aby se přihlásil ve lhůtě 1. odst. § 28 zák. č. 142/20, ježto nárok jeho byl tu již dán v době, kdy zákon ten byl vyhlášen.

Nelze proto shledati nezákonným, když žal. úřad na základě dané skutkové podstaty posoudil st-lovu přihlášku podle 1. odst. § 28 zák. č. 142/20 a důsledky z něho pro st-lův nárok vyvodil.

Č. 10.319.

V á l e č n í p o š k o z e n c i: K výkladu §§ 28 a 29 zák. č. 142/20 o tom, v které lhůtě lze uplatňovati nárok na důchod.

(Nález ze dne 1. února 1933 č. 1502.)

P r e j u d i k a t u r a: srov. Boh. A 7194/27.

V ě c: Matylda H. a Karel H. jako poručník nezl. Alžběty H. v A. (adv. Dr. Ferd. Pfeifer z Liberce) proti ministerstvu sociální péče o důchod sirotčí.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Žal. úřad nař. rozhodnutím zamítl odvolání st-čino a potvrdil výměr zem. úřadu pro péči o válečné poškozence v Brně z 2. května 1928, kterým přihláška sirotka Alžběty H. o důchod sirotčí podaná dne 28. dubna 1928 byla odmítnuta jako opožděná. V důvodech pak uvedl, že podle § 28 zák. č. 142/20 ve spojení s Šem 1 zák. č. 310/21 měla být přihláška o důchod sirotčí Alžběty H. podána v řádné lhůtě, nejpozději do 31. prosince 1921 po případě podle § 2 odst. 2 zák. č. 146/23 jako dodatečná nejpozději do 31. prosince 1923. Poněvadž pak přihláška ve lhůtě svrchu citované podána nebyla, zanikl možný nárok Alžběty H. na důchod sirotčí podle § 28 odst. 3 zák. č. 142/20 promlčením. Pokud stížnost namítá, že nezł. Alžběta H. byla podle adopční smlouvy z 12. října 1919 adoptována a nebylo ji tudíž možno pokládati po dobu adopce za nezaopatřenou a dovolává se pro své tvrzení ustanovení § 183 o. z. o., poznamenává žal. úřad, že stížnost přehlíží ustanovení poslední věty cit. paragrafu, že osvojenec nepozbývá osvojením ani práv své vlastní rodiny, takže alimentární nárok sirotek vůči vlastnímu otci zůstal adoptí nedotčen. Dovojuje pak, že ze znění § 1 zák. č. 142/20 ve znění zák. č. 39/22 a ve spojení s Šem 1 zák. č. 199/19 vysvítá, že za událost zakládající nárok na důchod válečných poškozeneců možno považovati toliko onu skutečnost, důsledkem které osoba stala se válečným poškozenecem, tedy u pozůstalých smrt anebo nezvěstnost osoby, od níž nárok na důchod se odvozuje.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvážil nss takto:

Žal. úřad stojí na stanovisku, že za událost zakládající nárok na důchod válečných poškozeneců možno považovati toliko a jen onu skutečnost, důsledkem které stává se určitá osoba válečným poškozenecem, tedy u pozůstalých smrt nebo nezvěstnost osoby, od níž nárok na důchod se odvozuje a dovolává se ustanovení § 28 odst. 3 zák. č. 142/20 a § 30 vl. nař. č. 363/22.

Nss nemohl toto stanovisko žal. úřadu uznati správným.

Otázku, kdy lze uplatňovati nárok na důchod, upravuje ustanovení §§ 28 a 29 zák. o požitcích válečných poškozeneců č. 142/20 ve znění zák. č. 39/22 Sb. Ustanovení § 28 normuje všeobecně roční lhůtu k přihláškám o důchod, při čemž sluší však lišiti mezi takovými nároky, jež jsou dány již v době vyhlášení zákona (odst. první) a nároky, které vznikly teprve po vyhlášení zákona (odst. 2). Předpis § 28 obsahuje tedy lhůtu dvojí, jednak pevnou roční lhůtu odstavce prvního, která běží ode dne vyhlášení zákona, jednak pak pohyblivou roční lhůtu, počítanou ode dne, kdy nastala ona událost, která způsobila vznik nároku. Ze znění prvního odstavce dovozuje nss, že nárok na důchod je dán teprve tehdy, kdy jsou splněny veškeré předpoklady, které pojí zákon ke vzniku toho kterého důchodu.

Aplikuje-li se předpis ten na daný případ, kde se uplatňuje nárok na důchod sirotčí, je tím řečeno tolik, že má-li takový nárok býti, jak zákon praví, dán již v době vyhlášení zákona, musí býti splněny všechny předpoklady, které jsou vytčeny v § 20 cit. zák. Základní podmínkou nároku takového jest ovšem smrt nebo nezvěstnost osoby, od níž je odvozován

nárok na důchod sirotčí. K události té musí přistoupiti ještě další podmínky vytčené v § 20, v první řadě, aby dítě, pro které se požaduje sirotčí důchod, bylo nezaopatřeno. Nejsou-li veškeré předpoklady § 20 v době vyhlášení zákona splněny, není nárok na sirotčí důchod dán, z čehož se podává, že nestačí, spadá-li úmrtí ascendentů, od něhož se nárok na důchod odvozuje, před tuto dobu, nebo v dobu tuto.

Není-li v době vyhlášení zák. č. 142/20 nárok na důchod sirotčí ještě dán, tedy nenastaly-li dosud veškeré zákonné předpoklady nároku takového, sluší podle 2. odst. § 28 čítati dobu roční od vzniku oné události, která založila teprve nárok na jeho existenci. Odstavec 2 § 28 dlužno vykládati ve spojení s odstavcem prvním v ten rozum, že událostí zakládající nárok, která nastala po vyhlášení zákona, nemíní se v daném případě pouhé úmrtí osoby, od které st-lka odvozuje nárok na sirotčí důchod pro nezl. Alžbětu H., nýbrž teprve ona skutečnost, která způsobila vznik nároku (nezaopatření dítěte) a která nemusí spadat časově v dobu úmrtí osoby, ve které se odvozuje nárok na důchod. Výklad opačný byl by v rozporu s textací odstavce prvního. Ona pohyblivá roční lhůta stanovená v odst. 2 § 28 doznala ovšem obmezení § 29 v ten rozum, že nároky, které vznikly v době do tří let po vyhlášení zákona lze uplatňovati nejdéle do vypršení zmíněné lhůty 3leté, pokud ovšem nejde o výjimky vytčené v § 29 odst. 1, vyvozované z §§ 2 a 4 cit. zák. Z toho pak důsledně plyne, že předpis § 29 nepostihuje ony nároky, které vznikly, totiž u nichž nastaly veškeré zákonné podmínky potřebné pro existenci nároku teprve po uplynutí vyslovené 3leté lhůty.

Nevztahuje-li se předpis § 29 na případy, kde nárok vznikl teprve po uplynutí 3leté lhůty v něm vyslovené, netřeba již blíže se obírat obsahem a podmínkami jeho (srov. Boh. A 7194/27).

V daném případě tvrdila st-lka v řízení, že se nezl. Alžběta H. stala nezaopatřenou teprve po vyhlášení zák. č. 142/20 totiž od 1. července 1927, od kdy se nalézá ve výživě matčině, resp. od usnesení okresního soudu z 21. prosince 1927, kterým byla zrušena adopční smlouva z 12. října 1919. Po dobu trvání adopčního poměru byla podle tvrzení st-lky v řízení adm. i ve stížnosti zaopatřena, ježto tím bylo o zaopatření její postaráno, takže nárok na důchod sirotčí uplatňován býti nemohl. Teprve zrušením tohoto adopčního poměru stala se nezaopatřenou a teprve pak byl podle názoru stížnosti její nárok dán. V době vydání zák. č. 142/20 dán nebyl, ježto tehdy v důsledku adopční smlouvy uzavřené v r. 1919 byla zaopatřena a neprávem tedy žal. úřad věc posoudil s hlediska 1. odst. § 28 cit. zák.

Stížnosti nelze upříti oprávnění.

Žal. úřad veden jsa nesprávným právním názorem nezkoumal a ani nevyslovil, zda nezletilá Alžběta H. byla v době vydání zák. č. 142/20 nezaopatřena resp. zda a od kdy později za platnosti tohoto zákona nezaopatření její nastalo. Tyto okolnosti jsou podle § 28 odst. 1 a 2 a § 20 zák. č. 142/20 rozhodné, avšak nař. rozhodnutí nezaujalo k nim stanoviska. Neboť to, co uvádí nař. rozhodnutí ohledně § 183 o. z. o. při adopční smlouvě, nemůže vůbec býti pokládáno za zaujetí stanoviska k shora uvedeným relevantním skutečnostem, ježto otázka, zda adoptovaný podrží svůj alimentární nárok vůči vlastnímu otci nebo nepodrží,

jest v daném případě, — kde přec bylo zjištěno, že otec nezletilý zemřel již v roce 1916, tedy dávno před uzavřením adopční smlouvy, která byla uzavřena v r. 1919, tedy před vyhlášením zák. č. 142/20, — pro otázku, zda nezl. Alžběta H. dne 20. února 1920, t. j. v den vyhlášení zákona č. 142/20 byla zaopatřena nebo ne, zřejmě irrelevantní.

Zůstala tedy skutková podstata kusou a neúplnou, ježto úřad, veden jsa nesprávným právním názorem, nevyšetřil, kdy nastala »nezaopatřenost« nezl. Alžběty H. ve smyslu § 20 zák. č. 142/20, zejména nebylo vyšetřeno a žal. úřadem uváženo, bylo-li lze tuto nezletilou považovati za nezaopatřenou v době vyhlášení zák. č. 142/20 po případě kdy později nezaopatřenou se stala.

Kusost a neúplnost řízení i nař. rozhodnutí zaviněna byla nesprávným právním názorem žal. úřadu, že nárok nezl. Alžběty H. dán byl již v době vyhlášení zák. č. 142/20 proto, poněvadž otec její, od něhož nárok na důchod odvozuje, zemřel již r. 1916, kdežto podle správného výkladu zákona byl nárok dán teprve tím okamžikem, od kterého možno nezletilou považovati za nezaopatřenou ve smyslu § 20 zák. č. 142/20. Na zodpovědění této otázky bude záviseti, je-li lhůtu k přihlášení nároku posuzovati podle § 28 odst. 1 (byla-li nezaopatřena dne 20. února 1920), či podle § 28 odst. 2, stala-li se nezaopatřenou později, v kterémžto poslednějším případě bude zase relevantní doba, kdy nezaopatřenou se stala, ježto ta bude východiskem pro lhůtu § 28 odst. 2 cit. zák.

Na základě těchto úvah dospěl nss k úsudku, že žal. úřad při výkladu § 28 zák. o válečných poškozcích vycházel z mylného právního názoru, že přihláška o důchod siritčí je opožděná a že tedy možný nárok Alžběty H. na důchod sirotčí zanikl podle § 28 odst. 3 zák. č. 142/20 promlčením, a že důsledkem tohoto nesprávného názoru se relevantními pro věc tu otázkami nezabýval a relevantní skutečnosti nevyšetřil.

Č. 10.320.

Zaměstnanci veřejní. — Školství: * Asistent vysoké školy technické, jemuž bylo při propočtení služební doby podle zák. č. 222/1920 a vl. nař. č. 666/1920 započteno určité období vojenské služby, nemá právního nároku, aby mu byl zápočet tento zachován i při úpravě služného ve služebním poměru profesora střední (průmyslové) školy, v němž byl ustanoven po vydání platového zákona č. 103/1926.

(Nález ze dne 1. února 1933 č. 1590.)

V ě c: Ing. Gustav Sch. v B. (adv. Dr. Bedř. Mautner z Prahy) proti ministerstvu školství a národní osvěty v Praze o zápočet služební doby.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Na základě konkursu, vypsaneho ředitelstvím německého státního učiliště pro textilní průmysl v B. na místo profesora pro obor mechanicko-technický a textilní technologii s příjmy stanovenými v zák. č. 103/26, bylo toto místo k žádosti ze 17. srpna 1927 uděleno st-li, který byl dosud asistentem něm. vysoké školy techn. v Brně, a to